

Raport podsumowujący proces konsultacyjny 3 Pokoje z Kuchnią – Miejsca Aktywności Lokalnej przy ul. Głębockiej 84

Warszawa, sierpień 2014 r.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

MIASTO
STOŁECZNE
WARSZAWA

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

*Konsultacje realizowane były w ramach projektu pn.: "Lepsze konsultacje w samorządzie"
współfinansowanego przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.*

Realizacja: Fundacja Pracownia Badań i Innowacji Społecznych „Stocznia”
(www.stocznia.org.pl)

Autor raportu: Jan Wiśniewski

Współpraca: Zofia Komorowska

Zespół prowadzący konsultacje:

Karolina Dziarmakowska

Dagmara Gortych

Jan Mencwel

Ewa Stokłuska

Jan Wiśniewski

Spis treści

1. Wprowadzenie.....	4
1.1. Kontekst.....	4
1.2. Organizacja procesu konsultacyjnego	5
1.3. Cele konsultacji.....	5
2. Przebieg procesu i rekomendacje dotyczące jego powtarzania.....	6
2.1. Spotkania ogólne i dedykowane.....	6
2.2. Spotkanie plenerowe oraz spotkanie dla tzw. zaawansowanych	7
2.3. Rekomendacje dotyczące ewentualnego powtarzania tego rodzaju procesów	8
3. Pomysły zebrane w trakcie konsultacji.....	11
3.1. Funkcje przestrzeni, które powinny pełnić 3 Pokoje z Kuchnią.....	11
3.2. Propozycje zajęć, odnośnie których padły deklaracje współudziału w ich organizacji	12
3.3. Istotne zagadnienia dla codziennego funkcjonowania 3 Pokoi z Kuchnią.....	14
3 Pokoje jako „wymiennik”	14
„Rozgałęziacz” - punkt aktywności społecznej.....	15
Organizacja działań	16
Przestrzeń kawiarniana	16
Wyjście poza budynek.....	17
Współtworzenie miejsca	17

1. WPROWADZENIE

1.1. Kontekst

We wrześniu 2014 roku Białołęcki Ośrodek Kultury (BOK) otwiera swoją filię na terenie Zielonej Białołęki. Ma ona funkcjonować przy ul. Głębockiej 84.

Wydarzenie to może być nazwane szczegółowym z co najmniej kilku powodów.

Po pierwsze, część dzielnicy, w której powstaje filia była do tej pory terenem raczej zaniedbanym pod kątem infrastruktury kulturalnej i społecznej. Mieszkańcom okolicy często prościej było korzystać z placówek na Targówku czy w Markach, niż podróżować na oddalony Tarchomin, gdzie swoją siedzibę ma BOK.

Po drugie, powstająca placówka służyć będzie społeczności o specyficznych potrzebach. W okolicy dominują młode rodziny z dziećmi, często od niedawna mieszkające w Warszawie, zazwyczaj bardzo zapracowane i przez to posiadające mało czasu na zaangażowanie kulturalne i społeczne.

Po trzecie, powstanie filii wpisuje się w politykę Urzędu Miasta st. Warszawy otwartą na potrzeby mieszkańców, której jednym z elementów jest proces tworzenia tzw. miejsc aktywności lokalnych, czyli placówek działających na rzecz lokalnych społeczności.

Po czwarte – z punktu widzenia procesu konsultacji, najważniejsze – powstawanie i funkcjonowanie filii BOK-u ma przyjąć dość szczególny charakter. Tworzone miejsce – jego charakter, organizacja, sposób funkcjonowania – opierać się mają na pomysłach i zaangażowaniu mieszkańców, którzy nie tylko przedstawiać będą mogli swoje oczekiwania co do elementów programu, ale także zaproszeni zostaną do wejścia w funkcję współgospodarzy miejsca. Oczywiście, istnieje szereg uwarunkowań, które ograniczać będą inwencję sąsiadów. Wymienić wśród nich należałoby ramy formalne (wysokość budżetu, którym będzie dysponować filia BOK, warunki techniczne, w których będzie funkcjonować), ale także pewne podjęte wstępnie założenia (np. że ograniczona część zajęć realizowana będzie w ramach tzw. sekcji, czyli odpłatnie). Wszystko pozostałe ma zależeć od woli sąsiadów.

By podkreślić wyjątkowy charakter placówki, powstająca filia BOK-u nosić będzie nazwę „**3 Pokoje z Kuchnią**”.

1.2. Organizacja procesu konsultacyjnego

W związku z opisanymi powyżej planami, wiosną 2014 roku zainaugurowany został proces konsultacyjny.

Jego przebieg – liczba i charakter spotkań, wybór grup docelowych, a na późniejszych etapach także przeprowadzenie promocji oraz techniczna obsługa spotkań – zaprojektowany i zorganizowany został przez Centrum Komunikacji Społecznej Urzędu m.st. Warszawy.

Realizatorem procesu konsultacji (wyłonionym w drodze zapytania ofertowego) była Pracownia Badań i Innowacji Społecznych „Stocznia”. Do jej obowiązków należało przygotowanie scenariusza warsztatów oraz ich przeprowadzenie, a także przygotowanie raportów częściowych oraz raportu ostatecznego.

Oprócz tego, w proces konsultacyjny zaangażowani byli przedstawiciele Białołęckiego Ośrodka Kultury (którzy brali udział we wszystkich spotkaniach) oraz osoby zatrudnione w Urzędzie Dzielnicy Białołęka.

1.3. Cele konsultacji

Przeprowadzone konsultacje miały na celu:

- zebranie pomysłów na ofertę programową 3 Pokoi z Kuchnią;
- określenie, w jakim stopniu i w jaki sposób mieszkańcy mogliby włączyć się we współtworzenie 3 Pokoi z Kuchnią;
- zebranie wskazówek i rekomendacji na potrzeby powtórzenia procesu partycypacyjnego przy tworzeniu kolejnych miejsc aktywności lokalnych.

W przypadku dwóch pierwszych celów konsultacji, efektem końcowym pracy są zebrane pomysły i propozycje, które w całości (w sposób możliwie pełny i najwierniejszy) przedstawione zostały w raportach częściowych, stanowiących załączniki do tego raportu. Poniżej (w rozdziale 3) podjęta została próba ich zsyntetyzowania i podsumowania.

Z kolei trzeci cel wymagał opracowania i przedstawienia uwag o zupełnie innym charakterze i zostały one zebrane w rozdziale 2, a zwłaszcza w części 2.3.

Spotkania odbyły się w znacznej mierze według przygotowanego wcześniej scenariusza. Scenariusz stanowi załącznik do raportu, stąd wydaje się zbędne szczegółowe opisywanie jego zawartości w tym miejscu. Warto jedynie zaznaczyć, że warsztat podzielony był na trzy części, w których po kolei uczestnicy mieli spróbować określić, jakie typy aktywności lokalnych i sąsiedzkich są im znane, następnie zastanowić się, które z nich mogłyby być realizowane w 3 Pokojach, by na koniec, w oparciu o architektoniczny rzut lokalu zastanowić się, jakie czynności konieczne są do działania miejsca takiego jak 3 Pokoje i które z nich należeć by mogły do zobowiązań sąsiadów.

Warto podkreślić, że nie zawsze scenariusz mógł być zrealizowany w 100%. Powody tego stanu rzeczy były różne – w jednym przypadku część warsztatowa spotkania musiała współdzielić czas z częścią oficjalną, w innych przypadkach uczestnicy z własnej inicjatywy włączali w rozmowę o rodzajach aktywności konkretne pomysły na zaangażowanie mieszkańców. W takich sytuacjach przedstawiciele Stoczni nie moderowali rygorystycznie dyskusji, pozwalając uczestnikom dodawać nowe wątki.

Frekwencję na spotkaniach określić należy jako zadowalającą – liczba uczestników zazwyczaj wahała się od 6 do 15 osób.

Interesującym zjawiskiem jest fakt, że kilka uczestniczek pojawiało się na wielu spotkaniach. O ile nie wydaje się to niczym wyjątkowym w przypadku spotkań różnego typu - ogólnego i dla tzw. zaawansowanych (o którym jest mowa niżej), to już nieco zastanawia fakt, że znalazły się także osoby przybywające więcej niż raz na warsztat „ogólny”. To zaangażowanie stanowić może dobry prognostyk dla późniejszego włączania się takich osób w stałe współtworzenie oferty 3 Pokoi.

Oddzielne słowa należą się warsztatowi z młodzieżą. Było to jedyne spotkanie, w czasie którego wystąpiły kłopoty z frekwencją. Jak się okazało, nie pojawił się nikt, kto przyszedłby do parku specjalnie po to, by wyrazić swoją opinię. W efekcie zbieranie pomysłów musiało przyjąć formę ankiety – poszczególni młodzi ludzie byli zapraszani do flipczartu, na którym mogli wypisać, jakiej oferty oczekiwaliby od 3 Pokoi. Na dalszym etapie, wobec zdecydowanie umiarkowanego zainteresowania młodzieży, moderatorzy ze Stoczni podchodzili do poszczególnych grupek młodych ludzi przebywających w parku, zapisując ich zdawkowe odpowiedzi.

2.2. Spotkanie plenerowe oraz spotkanie dla tzw. zaawansowanych

Na otwarcie i zamknięcie procesu konsultacyjnego zorganizowane zostały dwa spotkania, które swoim charakterem i przebiegiem odbiegały od pozostałych warsztatów.

Z przyczyn oczywistych, w ich trakcie nie był realizowany podstawowy scenariusz warsztatowy. W trakcie pierwszego ze spotkań, w parku „Bociani Zakątek” przy ulicy Ruskowy Gród, podczas festynu z okazji Dnia Białotęki zorganizowane zostało stoisko konsultacyjne. Przechodnie byli zapraszani do wyrażania swoich opinii poprzez wetknięcie

flagę ze swoimi propozycjami w schematyczny plan przestrzeni 3 Pokoi, odznaczony na kilkumetrowym fragmencie trawnika. W ciągu dnia przez stanowiska przewijało się ponad 150 osób. Pojedynczy uczestnicy, dowiedziawszy się o konsultacjach, wzięli udział także w spotkaniach warsztatowych, które odbyły się na dalszych etapach procesu.

Z kolei spotkanie dla tzw. zaawansowanych skierowane było do osób, które po warsztatach chciały wejść głębiej w proces współtworzenia 3 Pokoi. W trakcie tego spotkania uczestnicy pracowali nad niektórymi elementami wystroju wnętrza (zarówno nad sprzętami, jak i na ogólną atmosferą miejsca) oraz wymyślali przebieg pierwszych wydarzeń w 3 Pokojach.

Poza udziałem w spotkaniach, mieszkańcy mogli wyrazić swoją opinię korespondencyjnie, wysyłając pomysły mailem. Ta forma zbierania pomysłów cieszyła się raczej małym zainteresowaniem społeczności lokalnej – łącznie tą drogą wypowiedziało się 15 mieszkańców. Zebrane w ten sposób propozycje zaprezentowane zostały w oddzielnym raporcie cząstkowym.

2.3. Rekomendacje dotyczące ewentualnego powtarzania tego rodzaju procesów

- Przeprowadzone konsultacje projektowane były zapewne z dość dużym wyprzedzeniem. Wydaje się jednak cenne, by w przyszłości podjąć próbę włączenia ostatecznych realizatorów konsultacji w pracę nad ich formułą na możliwie wstępnym etapie lub przynajmniej projektować ich budżet możliwie elastycznie. Dzięki temu większa byłaby szansa uniknięcia niektórych niedociągnięć, które

wystąpiły tym razem (np. brak funduszy na zakup materiałów warsztatowych, przy jednoczesnym stosunkowo dużym budżecie na catering, który wydawał się z kolei być raczej zbędny).

- Proces konsultacyjnych dotyczący 3 Pokoi wymagał współpracy wielu osób, zaangażowanych ze strony Centrum Komunikacji Społecznej, Białołęckiego Ośrodka Kultury, Urzędu Dzielnicy Białołęka i Stoczni. Wydaje się, że jeśli w przyszłości prowadzone będą tak „wielostronne” organizacyjnie konsultacje, to w klarowniejszy sposób określone powinny zostać kanały komunikacyjne. Pozwoli to wszystkim na pozostanie w swoich rolach w procesie oraz da szansę uniknięcia nieporozumień.
- Niezwykle istotny jest **wspólny namysł przy tworzeniu harmonogramu spotkań**. Wydaje się, że np. kłopotów frekwencyjnych na spotkaniu z młodzieżą można byłoby uniknąć, aranżując spotkanie w szkole.
- W proces konsultacyjny na Białołęce włączonych było wyjątkowo dużo „stron”. Gdy zsumować przedstawicieli CKS-u, BOK-u, Urzędu Dzielnicy Białołęka i Stoczni, to niekiedy okazywało się, że na spotkaniach organizatorzy przeważają lub równoważą liczebnie uczestników. Taka sytuacja nie musi być problematyczna, a zapewne przy procesach tego typu bywa nieunikniona. Warto jednak pamiętać, by **przy takiej znacznej reprezentacji robić wszystko, by swoją obecnością nie przytłoczyć uczestników, i brać udział w zajęciach warsztatowych** na w pełni równych zasadach. Cześć z osób pojawiających się ze strony współorganizatorów na konsultacjach postępowała właśnie w taki sposób. Niekiedy zdarzały się jednak trudne sytuacje, w których przedstawiciele organizatorów rozmawiali w trakcie warsztatu lub stali na uboczu, podczas gdy wszyscy siedzieli. Taki postępowanie wydaje się być zdecydowanie niekorzystne z punktu widzenia tworzenia przyjaznej atmosfery podczas warsztatu.
- Mimo że zebrane w trakcie **wydarzeń plenerowych** propozycje mają, siłą rzeczy, charakter dość powierzchowny i nie są tak przemyślane jak w przypadku spotkania warsztatowego, to **wydaje się jednak, że taka formuła zbierania głosów jest dość ważna przy tworzeniu miejsc aktywności lokalnych**. Daje szansę poznania opinii tych, którzy nigdy nie pofatygują się na warsztat, a także służą jako kanał dotarcia do tych, którzy chcieliby się bardziej zaangażować.
- **Narzędzia partycypacyjnego projektowania przestrzeni wydają się być idealne dla działań związanych z tworzeniem miejsc aktywności lokalnych**. Warto jednak wchodzić w konsultacje tego typu z pełną odpowiedzialnością, **określając precyzyjnie jakie są granice zmian** w przestrzeni, których można dokonać pod wpływem głosu uczestników tego rodzaju procesów. Ponadto w proces konsultacyjny głębiej wciągnięci powinni być architekci – sama obecność w trakcie warsztatu jest niewystarczająca, ich rolą powinna być także praca nad scenariuszem spotkania.

- **Spotkanie dla tzw. zaawansowanych wydaje się być ważnym punktem w procesie coraz głębszego i długofalowego angażowania mieszkańców we współpracę wokół miejsca aktywności lokalnej.** Pozwalają zebrać grupę osób wyraźnie zainteresowanych tematem, z których wiedzy i zapału można skorzystać także w codziennym funkcjonowaniu takiego miejsca i poprzez nich angażować kolejne osoby.
- Wydaje się, że **elektroniczna forma zbierania propozycji mogłaby przynieść lepsze rezultaty, gdyby opracować i wykorzystać prosty kwestionariusz,** który wypełniałaby osoba korzystająca z korespondencyjnego przekazywania pomysłów.

3. POMYSŁY ZEBRANE W TRAKCIE KONSULTACJI

Jak już wspomniano, wypracowane przez mieszkańców pomysły na zajęcia i konkretne elementy wystroju wnętrza zebrane zostały w raportach cząstkowych, które znajdują się w załącznikach do raportu podsumowującego. Nie ma więc potrzeby przywoływać ich wszystkich także w tym miejscu.

Przy analizowaniu złożonych propozycji, warto natomiast zauważyć, że każdy z pomysłów na warsztatach zgłaszany był przy akceptacji grupy. Nie zdarzyła się sytuacja, by uczestnik warsztatu złożył propozycję, a którą z pozostałych osób przeciwko niej zaprotestowała. Raczej mówić można o akłamacji czy przyłasku.

Dla uporządkowania ogromu pomysłów wygenerowanych w trakcie spotkań,

poniżej przedstawione zostały funkcje, które w opinii uczestników, 3 Pokoje z Kuchnią mogłyby spełniać.

Wskazane zostały również wszystkie propozycje zajęć, przy których organizacji uczestnicy warsztatów deklarowali swoje zaangażowanie.

Wreszcie, w oparciu o powtarzające się w trakcie spotkań wątki, opracowana została lista zagadnień, czyli bardziej złożonych pomysłów, problemów czy wyzwań, które zdaniem uczestników pojawiać się będą w codziennym funkcjonowaniu 3 Pokoi.

3.1. Funkcje przestrzeni, które powinny pełnić 3 Pokoje z Kuchnią

- Powinny oferować różnorodne zajęcia (taniec, plastyka, muzyka, języki) o charakterze rozwojowym dla różnych grup wiekowych. Duża ich część powinna umożliwiać uczestnikom interakcję z kulturą, ale niezbędne są też zajęcia warsztatowe, techniczne itd.

- Powinny mieć swoją **ofertę zajęć sportowych**. Jeden powinien móc przyjmować funkcję mini sali gimnastycznej, tak by mogły się tam odbywać fitness, gimnastyka, zumba itd. Część zajęć sportowych powinna się odbywać w plenerze;
- **Sfera kulinarna** - przestrzeń powinna być udostępniana na wspólne gotowanie i spożywanie posiłków;
- **Przestrzeń widowiskowo-wystawiennicza** - w miarę możliwości wewnątrz powinno być wyposażone w jak najbardziej profesjonalną mini scenę, miejsca do siedzenia, rzutnik, nagłośnienie, ekran. Dzięki temu możliwa będzie organizacja w tej przestrzeni różnego rodzaju imprez: koncertów, seansów filmowych, prelekcji, spotkań z ciekawym człowiekiem;
- **Miejsce do spotkań i do wspólnego spędzania czasu** przy różnych, mniej lub bardziej angażujących aktywnościach.
- Przestrzeń do intymniejszej interakcji, w której porozmawiać można w cztery oczy, wykorzystywana np. do udzielania porad prawnych czy psychologicznych.

3.2. Propozycje zajęć, odnośnie których padły deklaracje współudziału w ich organizacji

Poniżej przedstawione zostały wszystkie propozycje, przy wskazywaniu których uczestnicy warsztatów dodawali, że widzieliby siebie w roli osób je współorganizujących. Rozważając je, należy mieć jednak na uwadze, że deklaracje nie były w żaden sposób wiążące.

- Organizacja spotkań sąsiedzkich, skupionych wokół różnych zagadnień (np. spraw

mieszkańców okolicznych osiedli)

- Wspólne bieganie
- Wspólne wycieczki rowerowe
- „Wymiana talentów”
- Warsztaty aktorskie
- Warsztaty fotograficzne
- Szydełkowanie
- Wyprzedaże garażowe
- Rękodzieło (warsztaty podstawowe dla dzieci)
- Warsztaty etnograficzne „Polskie święta”
- Dyżur sąsiedzki
- Wybór, puszczenie i komentowanie bajek dla dzieci
- Czytanie na głos książek dla dzieci
- Rysowanie
- Fitness dla rodziców z dziećmi
- Warsztaty etnograficzne dla dzieci
- Grupa relaksacyjna

Oddzielnie wyróżnić należy propozycje zaangażowania, złożone drogą mailową. Wśród nich pojawiły się także propozycje na działania sekcyjne (czyli takie, za które prowadzący pobieraliby opłaty)

- „Mama odzyskuje figurę sprzed ciąży” – zajęcia z zumbi dla młodych mam
- Fitness dla mam z dziećmi w różnym wieku (preferowane 0-3 lat), a po nim krótkie wyciszające zajęcia czytelnicze (głośna lektura bajki)
- "SłowAKCJA1" - warsztaty literackie dla osób piszących (poezja, proza) i/lub spotkanie z literaturą (głośne czytanie)
- "SłowAKCJA2" - wieczór z poezją poświęcony jednemu lub kilku mniej znanym autorom, w formie wykładu połączonego z recytacją fragmentów wierszy i dyskusją
- Dyskusyjny klub książki
- Dyskusyjny klub filmowy
- Osiedlowa gazeta literacka (no. w formie bloga)
- Wieczne dyskusje panelowe na tematy światopoglądowe (np. gender)
- Zajęcia sekcyjne: rysunek i malarstwo z udziałem tabletu i komputera
- Zajęcia sekcyjne: nauka gry na instrumentach
- Zajęcia sekcyjne: śpiew
- Zajęcia sekcyjne: kompozycja i aranżacja
- Zajęcia sekcyjne: fotografia cyfrowa
- Zajęcia sekcyjne: film i animacja
- Zajęcia sekcyjne: teatralno-muzyczne z elementami tańca
- Zajęcia sekcyjne: literacko - poetyckie

- Zajęcia sekcyjne: zajęcia rozwojowe dla maluchów
 - Zajęcia sekcyjne: zespoły muzyczne I akademia stroju
 - Zajęcia sekcyjne: tworzenie teledysków i wirtualnych spektakli
- Zajęcia sekcyjne: nauka języka angielskiego przez piosenki, film i teatr

3.3. Istotne zagadnienia dla codziennego funkcjonowania 3 Pokoi z Kuchnią

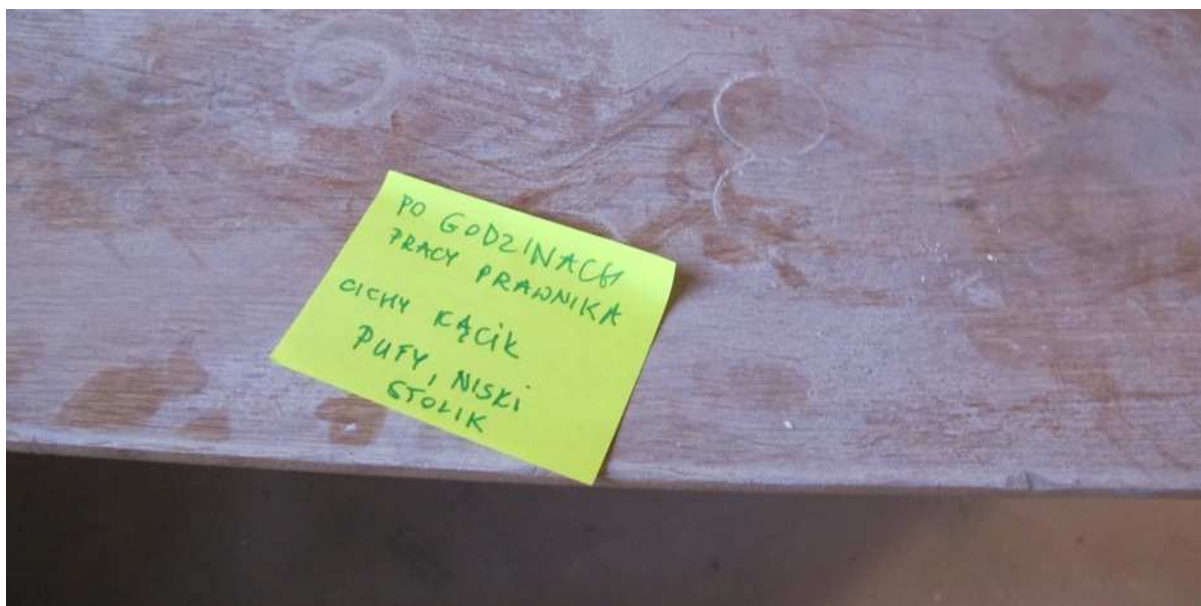
Poniżej omówione zostały najważniejsze z wyzwań i problemów związanych z codziennym funkcjonowaniem tego miejsca. Wszystkie one zostały wskazane przez uczestników warsztatów. Przy części z nich pojawiły się konkretne pomysły na działania i także one zostały poniżej wymienione. Część z zagadnień przedstawiona została w formie konkretnej rekomendacji, część jako nierozs3gnięte problemy, odpowiedzi na które szukać trzeba będzie gdy 3 Pokoje zaczną już działać.

3 Pokoje jako „wymiennik”

Pierwsze skojarzenie z tym hasłem to oczywiście popularny ostatnio format imprezy, w trakcie której uczestnicy mają możliwość wymiany lub sprzedaży różnych rzeczy, zalegających w domowych szafach czy piwnicach. Liczni wskazujący na potrzebę organizacji takich wydarzeń mówili szczególnie często o wymianie ubrań, książek, płyt czy zabawek.

Ponadto hasło to można rozumieć także jako element wystroju wnętrza, czyli jako półkę czy pudełko, umożliwiające stałe krążenie „dóbr”, odkładanych i zabieranych stamtąd przez mieszkańców. Zdaniem wielu uczestników, takie miejsce powinno znaleźć się w 3 Pokojach.

Wydaje się jednak „wymienianie” powinno się w kontekście 3 Pokoi rozumieć jeszcze szerzej. Często zgłaszano bowiem potrzebę wymieniania wiedzy i kompetencji – w formie spotkań samokształceniowych, kursów, spotkań z ciekawymi mieszkańcami czy też świadczeń sąsiedzkich, czyli niewielkich usług, które oferują innym ci, którzy je potrafią wykonać. Można też o tym myśleć w ograniczonym zakresie - koncentrując się wyłącznie na wymianie informacji na ten temat np. poprzez formę sąsiedzkiej tablicy informacyjnej.

„Rozgałęziacz” - punkt aktywności społecznej

Wielu uczestników warsztatów skarżyło się, że Białoteka jest miejscem mało społecznikowskim. Wielokrotnie pojawiał się więc głos, by 3 Pokoje wzięły na siebie funkcję centrum zaangażowania społecznego.

W tej przestrzeni odbywać by się mogły chociażby konsultacje społeczne czy działania związane z budżetem partycypacyjnym (należy pamiętać, że spotkania miały miejsce w czerwcu, czyli w kulminacji rozstrzygnięć budżetowych). Aspiracje wychodzą jednak dalej. Pojawiały się głosy, by 3 Pokoje były źródłem fermentu społecznego, czyli np. miejscem, w którym łatwo się dowiedzieć „czy ktoś w okolicy działa w sprawie, którą ja sam chciałbym się zająć”. Tym samym stawałyby się one swego rodzaju rozgałęziaczem samoorganizacji sąsiedzkiej.

Co interesujące, raczej niezbyt aktywna w tych konsultacjach młodzież również odwoływała się do społecznych funkcji, wskazując np., że w 3 Pokojach mogłyby odbywać się posiedzenia młodzieżowych rad dzielnicy.

Miejsce także „tylko dla dorosłych”

Hasło „miejsca z ofertą dla dorosłych” pojawiało się wielokrotnie, prawie za każdym razem z zastrzeżeniem, że zgłaszający ten wniosek nie chcą nikogo wykluczać. Podnoszono, że w okolicy brakuje miejsc, w których oferta dla dorosłych mieszkańców byłaby ofertą docelową, a nie wdrażaną „przy okazji” działań dla dzieci. Stąd bardzo mocno wybrzmiewał postulat, by dorośli byli co najmniej równorzędnymi odbiorcami oferty – i z tak postawioną rekomendacją zgadzali się wszyscy, niezależnie od tego, czy mieli własne dzieci, czy nie.

Zwracano uwagę, że przestrzeń i czas dadzą się podzielić w taki sposób, by w miarę potrzeb mogli z 3 Pokoi korzystać wszyscy zainteresowani. Np. poranki byłyby czasem rodziców

z dziećmi, popołudnia przedstawiałyby ofertę dla młodzieży, a wieczorami odbywałyby się działania dla dorosłych.

Organizacja działań

Jak już wspomniano, jednym z nielicznych narzuconych ogólnie rozwiązań w 3 Pokojach jest konieczność zaaranżowania zajęć sekcyjnych, czyli odpłatnych. Taka formuła spotkała się ze zrozumieniem ze strony uczestników, szczególnie że padła konkretna deklaracja, że część odpłatna zajęć nie będzie mogła zajmować więcej niż 30% oferty.

Jednocześnie osoby biorące udział w konsultacjach zwracały uwagę, że część zajęć kojarzonych powszechnie z sekcjami (plastyka, taniec itp.) mogłaby być realizowana w oparciu o opisywaną już zasadę wymieniania, czyli darmowych zajęć „od sąsiadów dla sąsiadów”. Tak formuła wzbudza zaufanie uczestników konsultacji, którzy byli przekonani, że weryfikacja kompetencji prowadzących byłaby szybka i skuteczna i nie byłoby potrzeby korzystać z żadnej formy zbierania certyfikatów czy rekomendacji.

Co do zasady, zajęcia odbywać by się mogły w cyklach semestralnych (to narzucają sekcje) lub krótszych (cykle kilkumiesięczne w przypadku zajęć organizowanych oddolnie) oraz według „kalendarza świątecznego”, czyli różnych okazji na przestrzeni roku

Przestrzeń kawiarniana

Koncepcja urządzenia w 3 Pokojach przestrzeni kawiarnianej spotkała się z powszechną aprobatą uczestników konsultacji. Zwracali oni uwagę z jednej strony na deficyt przestrzeni tego typu w okolicy, a z drugiej na pozytywny towarzyski i społeczny wpływ, jaki takie miejsce może mieć dla mieszkańców.

Wychodząc poza natłok różnych rekomendacji, jakie przedstawione zostały pod adresem kawiarni (i które opisane zostały w raportach częściowych), wyróżnić należy postulat uniwersalnego dostępu. Uczestnicy zwracali uwagę, że zwłaszcza w kawiarni przestrzeń może być zaprojektowana w taki sposób, by spełniała oczekiwania wszystkich: dorosłych, seniorów, dzieci, osób z ograniczoną sprawnością. Ogólnodostępność powinna być także widoczna w godzinach otwarcia – tylko funkcjonowanie od rana do późnego wieczora sprawi, że wszyscy będą mogli z niej korzystać na równych prawach.

Kwestią, która nie znalazła swojego rozstrzygnięcia, był sposób, w jaki „kawa” miałaby się w kawiarni pojawiać, czyli finansowanie działalności. Zgodzono się jedynie, że żaden produkt oferowanych przez kawiarnię nie powinien być sprzedawany z zyskiem.

Wyjście poza budynek

Uczestnicy spotkań w wielokrotnie podkreślali, że w warunkach Białoleki 3 Pokoje mają szansę i powinny stać się ważnym „graczem” w życiu sąsiedzkim. Dlatego ich zdaniem aktywność filii BOK nie powinna ograniczać się tylko do działań realizowanych w przestrzeni miejsca, ale że 3 Pokoje powinny także na różne sposoby wychodzić „w miasto”.

Oznaczać to będzie z jednej strony współtworzenie oferty festynów, pikników i bycie wszędzie tam, gdzie na Białolece coś się dzieje. Z drugiej strony, cennym działaniem ze strony 3 Pokoi byłoby tworzenie sąsiadom z Białoleki okazji do wspólnego wyjścia w celach kulturalno-edukacyjno-rozrywkowo-sportowych.

Zgłaszany wiele razy pomysł zakłada, że istnieje możliwość kupienia np. tańszych grupowych biletów do teatru, które następnie dystrybuowane byłyby wśród sąsiadów. Takie wyjścia byłyby okazją do zobaczenia wielu ciekawych rzeczy, ale też świetnym polem do integracji sąsiedzkiej.

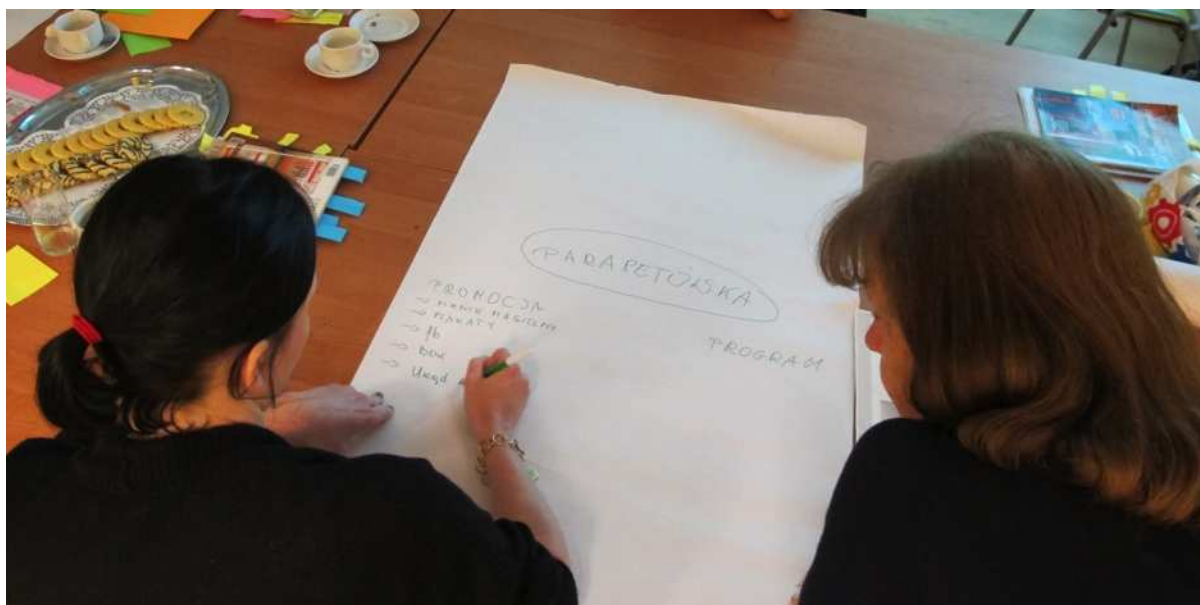
Współtworzenie miejsca

O ile uczestnicy spotkań zdecydowanie nie mieli problemu z wejściem w proces wymyślenia aktywności, które ich zdaniem mogłyby być realizowane w 3 Pokojach, o tyle pytanie o sposób zaangażowania ich i innych mieszkańców w funkcjonowanie tego miejsca, przynosiło już większe trudności. Wydaje się to być o tyle naturalne, że każdy z uczestników na pewno wiele razy korzystał z oferty, podczas gdy osób z doświadczeniem animacyjnym z pewnością było bardzo niewiele.

Wśród propozycji zaangażowania wyróżnić można te bardzo konkretne, związane zawsze z własnym pomysłem na poprowadzenie zajęć czy zorganizowanie wydarzenia – i wszystkie one (a było ich w stosunkowo niewiele) przedstawione zostały w raportach cząstkowych oraz zbiorczo w podrozdziale 3.2 tego raportu. Poniżej prezentujemy jedynie bardziej ogólne wskazania i refleksje uczestników, co do sposobu, w jaki angażować można sąsiadów do wspólnego zarządzania placówką – w myśl zasady, że nic tak nie wpływa na identyfikację z miejscem, jak poczucie odpowiedzialności za nie.

Uczestnicy przede wszystkim zwracali uwagę, że sposób wspólnego zarządzania nie może zostać opracowany i wdrożony jako gotowy model – bo taki na pewno nie zadziała – tylko ewoluować w dość spontaniczny sposób, w oparciu o stopniowe przekazywanie przez pracowników 3 Pokoi różnych kompetencji „w dół” i o sukcesywne wciąganie kolejnych osób.

W trakcie warsztatów mieszkańcy mieli okazję zaopiniować pomysł, który wyszedł ze strony przedstawicieli BOK-u, by w 3 Pokojach działała tzw. rada sąsiedzka. Zdaniem uczestników, takie „ciało” mogłoby przyjąć formę grupy sąsiadów, pełniących funkcję przedstawicieli całej społeczności, którzy spotykaliby się regularnie, by podejmować na bieżąco decyzje o kierunkach rozwoju i formach działania 3 Pokoi. Warto podkreślić, że powstawanie Rady także powinno mieć charakter naturalny i oddolny, a konkretny sposób jej funkcjonowania musi być owocem stopniowego dojrzewania i docierania pomysłu. Załączek dla takiej grupy

stanowiąc mogą osoby szczególnie aktywne podczas procesu konsultacyjnego oraz przy organizacji spotkań inauguracyjnych.

Innym pomysłem uczestników na zarządzanie 3 Pokojami jest koncepcja walnego zebrania sąsiadów, w trakcie którego wszyscy zainteresowani mieszkańcy głosowałiby nad najważniejszymi decyzjami dotyczącymi 3 Pokoi.